

Οικονομία

Με αφορμή την ημέρα της γυναίκας, μιλούν για τη δουλειά τους, τις δυσκολίες που αντιμετώπισαν,

Γυναίκες επιχειρηματίες Οι πολλαπλοί ρόλοι, τα εμπόδια και η νέα

Μπορεί άνδρες και γυναίκες επιχειρηματίες να αντιμετωπίζουν κοινές δυσκολίες και αδιέξοδα που προκαλεί η οικονομική κρίση, ωστόσο επιμέρους εμπόδια παραμένουν αξεπέραστα για μεγάλο αριθμό γυναικών.

Της **Μαρίας Τερζούδη**

«**Ο**ι γυναίκες δεν τολμούν να επιχειρήσουν ενώ πολλές αντιμετωπίζουν αντικειμενικές δυσκολίες καθώς επιβαρύνονται με οικιακά, φροντίδα παιδιών και οικογένειας. Είναι σίγουρο, πάντως, ότι η δραστηριοποίηση περισσότερων γυναικών θα έκανε καλό σε όλους», αναφέρουν γυναίκες αλλά και άνδρες με θεσμικό ρόλο σε επιμελητήρια και συνδέσμους παραγωγικών φορέων, με τους οποίους συνομίλησε η "ΜΤΚ". Ενδιαφέρον πάντως είναι το γεγονός ότι στην Ελλάδα το ποσοστό των γυναικών σε ανώτατες διοικητικές θέσεις βρίσκεται σε υψηλότερο επίπεδο από τον παγκόσμιο και τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, φτάνοντας στο 27% -και σημειώνοντας μια μικρή πτώση σε σχέση με το 2014 που άγγιζε το 29%- βάσει της International Business Report της Grant Thornton.

ΔΕΝ ΟΝΕΙΡΕΥΟΝΤΑΙ ΠΙΑ ΜΙΑ ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ

"Ο ρόλος της γυναίκας επιχειρηματία είναι δύσκολος, το ίδιο και η ένταξή της στην αγορά", αναφέρει χαρακτηριστικά η α' αντιπρόεδρος του Εθνικού Επιμελητηριακού Δικτύου Ελληνίδων Γυναικών Επιχειρηματιών Στέλλα Μπαλάση. Δεδομένου των πολλαπλών ρόλων που αναλαμβάνουν κατά κανόνα οι γυναίκες, στόχος του Δικτύου, όπως αναφέρει, είναι η υποστήριξη των μελών με δράσεις για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, με υλοποίηση ευρωπαϊκών προγραμμάτων (όπως το Erasmus για επιχειρηματίες), με τη δημιουργία βρεφονηπιακών σταθμών κτλ. Η ίδια, έχοντας 40 χρόνια εμπειρίας, παραμένει ενεργή. Υπήρξε η πρώτη γυναίκα πρόεδρος του Εμπορικού Συλλόγου Πολυγύρου στις αρχές της δεκαετίας του '80 και σήμερα είναι μέλος του διοικητικού συμβουλίου του Επιμελητηρίου Χαλκιδικής. "Παρά το γεγονός ότι διατρέπουν στα πανεπιστήμια, πολλές γυναίκες διατάζουν να δραστηριοποιηθούν στο

Στην Ελλάδα το ποσοστό των γυναικών σε ανώτατες διοικητικές θέσεις βρίσκεται σε υψηλότερο επίπεδο από τον παγκόσμιο και τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, φτάνοντας στο 27%. ΦΩΤ. ΑΡΧΕΙΟΥ

Χαρά Κουτάλου

«Δεν σκεφτόμουν αν τα εμπόδια προέκυψαν επειδή ήμουν γυναίκα»

Η Χαρά Κουτάλου είναι δημιουργός και ιδιοκτήτρια της Matrix Information Technologies -μιας επιχείρησης με έδρα τη Θεσσαλονίκη και αντικείμενο τη δημιουργία λογισμικού και εφαρμογών για τον αγροτικό τομέα, η οποία ιδρύθηκε το 2010. Μόλις πριν από λίγες ημέρες, η εταιρεία πέτυχε την υπογραφή σύμβασης χρηματοδότησης με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την ανάπτυξη μιας εφαρμογής για ορθολογική άρδευση. Η εφαρμογή θα λαμβάνει υπόψη της μετεωρολογικά και άλλα δεδομένα από το χωράφι και θα δίνει συμβουλές στους αγρότες για το πόσο και πότε να ποτίσουν. Στη συνέχεια,

ανάλογη εφαρμογή θα αναπτυχθεί και όσον αφορά τη φυτοπροστασία. Οι εφαρμογές αναπτύσσονται στο Cloud και χρησιμοποιούν τεχνολογίες FIWARE. Η κ. Κουτάλου, με μεταπτυχιακή εξειδίκευση στα πληροφοριακά συστήματα, πτυχίο μαθηματικού από το ΑΠΘ και επαγγελματική εμπειρία στις τεχνολογίες πληροφορίας και επικοινωνίας άνω των 20 ετών, δούλεψε σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις από νεαρή ηλικία και μέχρι το πέρας των σπουδών της στο πανεπιστήμιο -ο πατέρας της είναι αγρότης- συνεπώς έχει ολοκληρωμένη εικόνα για το τελικό αποτέλεσμα της δουλειάς της. Μιλώντας γενικά, όσον αφορά τις επι-

το παρόν και το μέλλον

νοοτροπία

χώρο του επιχειρείν. Για μια γυναίκα που θέλει να είναι και σύζυγος και μάνα και νοικοκυρά η ισορροπία είναι δύσκολη, χρειάζεται στήριξη και από την πολιτεία. Όταν η γυναίκα ενταχθεί στην αγορά εργασίας το βέβαιο είναι ότι ωφελούνται όλοι -και η κοινωνία και συνεπώς η εθνική οικονομία", αναφέρει. Παρά το γεγονός ότι στο Επιμελητήριο Χαλκιδικής οι αριθμοί δείχνουν ότι αριθμητικά οι γυναίκες υστερούν κατά πολύ -μόλις 3.000 γυναίκες σε σύνολο 13.000 μελών- η ίδια δηλώνει αισιόδοξη: "Οι νέες γυναίκες δεν ονειρεύονται πια μια θέση στο δημόσιο. Θέλουν να έχουν την ευκαιρία να ρισκάρουν και να δημιουργήσουν επιχειρήσεις", τονίζει.

ΜΙΚΡΟΤΕΡΟΙ ΜΙΣΘΟΙ

Βάσει στοιχείων της Eurostat, στην ΕΕ των 28 η μέση αμοιβή των γυναικών είναι κατά 16,4% χαμηλότερη από εκείνη των ανδρών. Οι μικρότερες διαφορές ως προς τη μέση αμοιβή μεταξύ των δύο φύλων εντοπίζονται στη Σλοβενία, τη Μάλτα, την Πολωνία, την Ιταλία, το Λουξεμβούργο και τη Ρουμανία (διαφορά κάτω του 10,0%). Οι μεγαλύτερες μισθολογικές διαφορές μεταξύ των δύο φύλων εντοπίζονται στην Εσθονία (30,0%), την Αυστρία (23,4%), τη Γερμανία (22,4%) και την Τσεχική Δημοκρατία (22,0%), ενώ στην Ελλάδα το ποσοστό ανέρχεται σε 15%.

χειρήσεις σήμερα, χαρακτηρίζει το κλίμα "άοχο για όλους", ανεξαρτήτως φύλου, αναφέρεται στη μεγάλη προσπάθεια που κατέβαλε και καταβάλλει προκειμένου να δημιουργήσει και διαρκώς να εξελίσσει την εταιρεία της, αλλά και στην ικανο-

Η Matrix Information είναι μια επιχείρηση με γυναίκα στο τιμόνι, που «παντρεύει» την πληροφορική με το κωρόφι

ποίηση που της προσφέρει κάθε μικρή και μεγάλη επαγγελματική επιτυχία.

ΕΧΟΥΜΕ ΔΡΟΜΟ ΑΚΟΜΑ

Ειδικότερα, όσον αφορά τις γυναίκες και το επιχειρείν, χαρακτηρίζει τη συνήθως μεγαλύτερη επιβάρυνση των γυναικών με δουλειές του σπιτιού και φροντίδα των παιδιών ως πραγματικότητα. "Αν, ωστόσο, θέλεις κάτι πολύ, προσπαθείς":

Χρύσα Γεωργιάδου-Γρανούζη Επιχειρηματίας από 18 ετών

Η Χρύσα Γεωργιάδου-Γρανούζη είχε στόχο να στήσει τη δική της επιχείρηση από την ηλικία των 18, οπότε και δημιούργησε μια μεταποιητική μονάδα ειδών ένδυσης και μόδας, παρότι δεν υπήρχε σχετική οικογενειακή παράδοση.

Επιπλέον, εδώ και περίπου οκτώ χρόνια είναι ιδιοκτήτρια της αγροτουριστικής μονάδας "Κτήμα Λίκνο" αλλά και μέλος του διοικητικού συμβουλίου του Επαγγελματικού Επιμελητηρίου Θεσσαλονίκης και του Συνδέσμου Επιχειρηματιών Γυναικών Ελλάδας. Η πρώτη της δουλειά "αντέχει" λόγω εξαγωγών -και παρά το γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια ο κλάδος παραπαλεί- ενώ η αγροτουριστική μονάδα είναι κάτι που θέλει να εξελίξει και να βελτιώνει διαρκώς, με αποτέλεσμα η ίδια να "μοιράζεται" σε δυο αντικείμενα και, εδώ και χρόνια, να έχει σταματήσει να φορά... ρολόι.

"Ξεκίνησα το 1988 στον βιοτεχνικό χώρο και αντιμετώπισα αρκετές δυσκολίες, αφού τα πράγματα τότε ήταν πιο δύσκολα για μια γυναίκα. Κάνοντας τα πρώτα μου βήματα και ταξιδεύοντας για επαγγελματικούς λόγους, έβλεπα πόσο καλύτερη ήταν η αντιμετώπιση στο εξωτερικό σε σχέση με την Ελλάδα. Τα τελευταία χρόνια, όμως, πιστεύω ότι τα πράγματα είναι σαφώς καλύτερα -προσφέρεται στήριξη από το κράτος, από ευρωπαϊκά προγράμματα, ενώ η νέα γενιά είναι πιο μορφωμένη, έχει όρεξη και φαίνεται να στέκεται καλύτερα στα πόδια της".

Όσον αφορά τη γυναικεία επιχειρηματικότητα, αυτή περιορίζεται σαφώς από τους κοινωνικούς ρόλους. "Η οικογένεια παραμένει βασικός πυρήνας

στην κοινωνική μας ζωή και οι γυναίκες χρειάζονται βοήθεια, ώστε να αντεπεξέλθουν. Η ελεύθερη επαγγελματίας τραβά μόνη τον δρόμο της ανάπτυξης,

Εδώ και περίπου οκτώ χρόνια είναι ιδιοκτήτρια της αγροτουριστικής μονάδας «Κτήμα Λίκνο» αλλά και μέλος του διοικητικού συμβουλίου του Επαγγελματικού Επιμελητηρίου Θεσσαλονίκης και του Συνδέσμου Επιχειρηματιών Γυναικών Ελλάδας

δεν έχει καμία παροχή από το κράτος. Κι όμως, και η νέα γενιά χρειάζεται μια ώθηση, χρειάζεται βοήθεια δεδομένου ότι διανύουμε πολύ δύσκολα χρόνια", καταλήγει.

Όπως εξηγεί, το γεγονός ότι τα πράγματα είναι πιο δύσκολα για τις γυναίκες, είναι πολύπλοκο. "Το θέμα είναι ευρύτερα κοινωνικό και πολιτισμικό. Δεν έχει να κάνει μόνο με κρατική μέριμνα και δομές που ενδεχομένως θα βοηθούσαν νέες γυναίκες και μητέρες, αλλά έχει να κάνει και με το κατά πόσον είναι ανεκτό, για παράδειγμα, μια μητέρα να χάσει μια σημαντική εκδήλωση του παιδιού της στο σχολείο". Ολοένα και περισσότερο, πάντως, η κοινωνία φαίνεται να αποδέχεται την προσπάθεια, ιδίως των γυναικών, να πετύχουν τον καλύτερο δυνατό συνδυασμό -και συμβιβασμό- μεταξύ οικογένειας και επαγγελματικής ζωής, αλλά "έχουμε δρόμο ακόμα". Στην ερώτηση εάν ως γυναίκα επιχειρηματίας συνάντησε εμπόδια, απαντά με σαφήνεια: "Βλέποντας τα εμπόδια, έψαχνα τον καλύτερο τρόπο για να τα ξεπεράσω. Δεν έμπαινα στη διαδικασία να σκεφτώ εάν προέκυψαν επειδή ήμουν γυναίκα".